

Yttrande

Datum
2021-04-29

Diarienummer
101-905-2021

Regeringskansliet, Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se

Remiss av SOU 2020:78 Tillgängliga stränder - ett mer differentierat strandskydd

Er beteckning: SOU 2020:78

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Örebro län (hädanefter Länsstyrelsen) kan inledningsvis konstatera att utredningen haft ett utmanande uppdrag med att föreslå åtgärder för att strandskyddet görs om i grunden för att förenkla byggande i strandnära landsbygdsområden samtidigt som strandskyddet syften fortsatt ska gälla. Trots ett stort antal förslag till differentiering av strandskyddet och förenkling av lagstiftningen bedömer Länsstyrelsen mot den bakgrunden att förväntningarna på ett starkt ökat byggande i strandnära lägen troligtvis inte kommer att motsvara det faktiska utfallet.

Sammanfattningsvis vill Länsstyrelsen lämna följande synpunkter på utredningens förslag:

- Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att det generella strandskyddet vid små sjöar och vattendrag tas bort.
- Länsstyrelsen anser att en enhetlig tillämpning av strandskyddet i landet är av stor vikt, inte minst för att skapa en acceptans för och en förutsägbarhet av strandskyddslagstiftningen hos allmänheten och berörda aktörer. För att åstadkomma en enhetlig tillämpning i hela landet anser Länsstyrelsen att gränsen för var strandskydd ska gälla bör sättas vid vattendrag bredare än sex meter samt att gällande förordnanden ska upphöra.
- Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att anlagda vatten, det vill säga sjöar, dammar och våtmarker som anlagts efter år 1975, inte ska omfattas av strandskydd.
- Länsstyrelsen delar utredningens uppfattning att en bra digital redovisning av var strandskyddet gäller är av stor nytta och ett arbete som bör prioriteras. Länsstyrelsen avstyrker dock ett uppdrag om digitalisering med den utformning som beskrivs i utredningen och föreslår istället en alternativ utformning.
- Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att länsstyrelserna får besluta om att upphäva tidigare förordnanden och att i det enskilda fallet införa

2021-04-29

101-905-2021

strandskydd. Detta är en förutsättning som följer av att strandskyddet föreslås tas bort för små sjöar och vattendrag.

- I utredningen föreslås två alternativa sätt att underlätta byggande i så kallade landsbygdsområden.
  - Länsstyrelsen bedömer att alternativ 1, att kommunen kan ansöka om upphävande av strandskyddet, innebär en mer flexibel hantering för kommunerna jämfört med dagens hantering i översiktsplaneprocessen. Förslaget medför att länsstyrelserna tillförs en omfattande arbetsuppgift som kräver resursförstärkning.
  - Länsstyrelsen bedömer att alternativ 2, att kommunen kan redovisa landsbygdsområden i översiktsplanen där det ska vara enklare att upphäva eller få dispens från strandskyddet, innebär en förenkling för byggande i strandområden.
- I utredningen föreslås tre kriterier för att ett strandskyddat område ska kunna vara ett landsbygdsområde:
  - *God tillgång på obebyggd mark.* Länsstyrelsen delar uppfattningen att strandskyddet ska värnas i områden där tillgången till orörda stränder är liten.
  - *Inte ha stor efterfrågan på mark för bebyggelse.* Länsstyrelsen vill peka på att risken de föreslagna lättnaderna avser områden där få vill bygga, varför effekterna av regellättnaderna kan bli marginella, främst avseende bostadsbebyggelse.
  - *Inte ska vara av särskild betydelse för strandskyddets syften.* Länsstyrelsen bedömer att kriteriet innebär att strandskyddet fortsatt kommer att vara en förbudslagstiftning, varför framtida byggande inom landsbygdsområden ändå kan bli begränsat.
- Länsstyrelsen delar uppfattningen att tillsynen över strandskyddet behöver stärkas. Länsstyrelserna bör därför ges de rätta lagtekniska och ekonomiska förutsättningarna för att en bra tillsynsverksamhet ska kunna bedrivas. För ett aktivt och planerat tillsynsarbete behöver riktade resurser för detta arbete ges till länsstyrelserna.
- Länsstyrelsen saknar konsekvensanalyser för kulturmiljöer samt för påverkan på energi- och klimatarbetet.

6 Det generella strandskyddet vid små sjöar och vattendrag tas bort

6.1 Det generella strandskyddet vid små sjöar och vattendrag tas bort

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att det generella strandskyddet vid små sjöar och vattendrag tas bort. Förslaget är en viktig del i att åstadkomma ett effektivt, ändamålsenligt och legitimt strandskydd. Förslaget att undanta strandskyddet vid de minsta sjöarna och vattendragen bidrar till en förenklad tillämpning samt ökar förståelsen och acceptansen för strandskyddslagstiftningen. Det är även bra att länsstyrelsen ges möjlighet att i det enskilda fallet besluta att strandskyddet ska gälla vid små sjöar och vattendrag om området har särskild betydelse för strandskyddets syften.

Länsstyrelsen anser att en enhetlig tillämpning av strandskyddet i landet är av stor vikt, inte minst för att skapa en acceptans för och en förutsägbarhet av strandskyddslagstiftningen hos allmänheten och berörda aktörer. Utredningens förslag innebär att strandskyddet kommer att tillämpas olika i olika län. De län som idag har förordnanden kommer att ha strandskydd vid vattendrag från sex alternativt tio meters bredd, medan de län som inte har särskilda förordnanden kommer att få strandskydd vid vattendrag redan från två meters bredd. Skillnaden i antal berörda vattendrag beroende på vilken bredd på vattendrag man utgår från bedöms som mycket stor. I Örebro län handlar det till exempel om att ca 11 500 kilometer vattendrag (enkelstreckade vattendrag, mellan 0-6 meter) har undantagits från strandskydd genom särskilt förordnande.

För att åstadkomma en enhetlig tillämpning i hela landet anser Länsstyrelsen att gränsen för var strandskydd ska gälla bör sättas vid vattendrag bredare än sex meter samt att gällande förordnanden ska upphöra. Enligt Länsstyrelsens bedömning kommer strandskyddets syften inte att påtagligt påverkas om strandskyddet undantas för vattendrag upp till sex meters bredd. Såvitt Länsstyrelsen kan förstå motsvarar detta det sätt som strandskyddet redan idag tillämpas i drygt hälften av länen.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma att de förordnanden som i dag finns inom elva län utgår från olika kartunderlag, såsom topografiska kartan från 1975 som identifierar vattendrag med en bredd ned till tio meter och fastighetskartan som identifierar vattendrag ned till sex meters bredd. Förslaget att utgå från vattendrag med två meters bredd innebär därmed en förstärkt reglering av strandskyddet i många län.

6.2 Strandskydd vid anlagda vatten

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att anlagda vatten, det vill säga sjöar, dammar och våtmarker som anlagts efter år 1975, inte ska omfattas av strandskydd. Förslaget att undanta strandskydd vid anlagda vatten bidrar till en förenklad tillämpning samt ökar förståelsen och acceptansen för strandskyddslagstiftningen.

Det bör dock tydliggöras om anlagda vatten tillkomna före 1975 kommer att omfattas av strandskydd eller inte oavsett storlek på vattenytan. Det behöver

också tydliggöras om länsstyrelsen i det enskilda fallet kan besluta om strandskydd för anlagda vatten tillkomna efter 1975. Det är Länsstyrelsens uppfattning att den möjligheten bör finnas för anlagda vatten efter 1975, i de fall dessa bedöms omfatta höga värden utifrån strandskyddets syften.

6.3 Bättre redovisning av strandskyddets omfattning och var det gäller

Länsstyrelsen delar utredningens uppfattning att en bra digital redovisning av var strandskyddet gäller är av stor nytta och ett arbete som bör prioriteras. I utredningen har Länsstyrelsen föreslagits att tillsammans med Naturvårdsverket ha ansvar för att digitalisera strandskyddade områden. Den digitaliseringsprocess som Länsstyrelsen ser framför sig är något mer komplex än vad som framkommer i utredningen, vilket i huvudsak föranleder följande synpunkter:

- Lantmäteriet, i samarbete med länsstyrelserna och Naturvårdsverket, ges i uppdrag att utreda förutsättningarna för att inlemma nya digitala beslut om var strandskydd gäller i den digitala infrastrukturen för tillgängliggörande av standardiserade datamängder i samhällsbyggnadsprocessen
- Lantmäteriet, i samarbete med länsstyrelserna och Naturvårdsverket ges i uppdrag att ta fram grundkartor över vatten som berörs av regelförändringen. Lantmäteriet kan eventuellt ta stöd av andra myndigheter som exempelvis SMHI.
- En genomförandeperiod på två år efter ikraftträdande är för kort för att hinna ta nödvändiga beslut och genomföra digitaliseringen.

Länsstyrelsen avstyrker därför ett uppdrag om digitalisering med den utformning som beskrivs i kapitel 6.3. Vi föreslår istället att Länsstyrelsen får den samordnande rollen i uppdraget som följer efter att den digitala infrastrukturen är utredd och grundkartor tagits fram samt blir ansvarig för förvaltning av den digitaliserade informationen (ej grundkartor). Tiden för länsstyrelsens digitalisering av strandskyddade områden bör utökas till tre år och räknas från tiden efter att grunddata från Lantmäteriet levererats och nödvändig vägledning och föreskrifter är fastställda av Naturvårdsverket. Det belopp om tio miljoner kronor som utredningen föreslår bör ökas till 15 miljoner kronor för att täcka såväl det praktiska arbetet med digitalisering som projektledning och beslutshandling under tre år. Efter att länsstyrelsens digitaliseringsarbete pågått i ett och ett halvt år bör Länsstyrelsen tillsammans med Naturvårdsverket och Lantmäteriet göra en delrapport som beskriver prognosen för vilket resultat som kommer att uppnås samt sammanställa av eventuella behov.

Under digitaliseringsprocessen är det avgörande att tydliga och förankrade förvaltningsrutiner etableras för att upprätthålla riktighet och effektivitet. Dessa rutiner bör baseras på den digitala infrastruktur som vi föreslår att Lantmäteriet utreder. De förvaltningsrutiner som utvecklas bör bland annat innebära att myndigheter som tagit beslut om utökat eller upphävt strandskydd genom föreskrift eller beslut i enskilda fall åläggs att tillgängliggöra dessa i ett

gemensamt digitalt format som överensstämmer med de krav som finns för den nationella infrastrukturen för geodata som Lantmäteriet håller på att ta fram.

Samverkan inom digitaliseringsprocessen kan införlivas i den pågående samverkan som faller under miljöinformationsrådet och geodatarådet.

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att redovisningen av strandskyddet som tas fram i digitaliseringsuppdraget inte bör vara bindande vid tillämpningen. Därtill är vattenområdenas utbredning alltför varierande över tid varför en korrekt, aktuell och juridiskt bindande redovisning är svår att åstadkomma.

6.4 Enklare att ändra gamla förordnanden om strandskyddets omfattning

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att länsstyrelserna får besluta om att upphäva tidigare förordnanden och att i det enskilda fallet införa strandskydd. Detta är en förutsättning som följer av att strandskyddet föreslås tas bort för små sjöar och vattendrag.

Länsstyrelsen vill återigen betona vikten av att strandskyddsreglerna tillämpas lika över landet avseende små sjöar och vattendrag. Vi föreslår därför, under förutsättning att gränsen för vattendrag som ska omfattas av strandskydd sätts vid sex meter, att äldre förordnanden om undantag för små sjöar och vattendrag bör omfattas av övergångsbestämmelser under förslagsvis tre år. Därefter upphör de äldre besluten om förordnanden att gälla. Övergångsbestämmelser är nödvändiga för att fatta nya beslut om strandskyddets omfattning för mindre sjöar och vattendrag i det enskilda fallet innan förordnandena upphör. Detta är enligt Länsstyrelsens bedömning en förutsättning för att erhålla ett mer enhetligt strandskydd i hela landet.

7 Ett mer differentierat strandskydd

7.3 Två sätt att underlätta byggandet inom landsbygdsområden

Utredningen förslår att en kommun ska kunna välja att antingen ansöka hos länsstyrelsen om att strandskyddet upphävs för ett landsbygdsområde eller att redovisa det i översiktsplanen.

Alternativ 1 – Upphäva strandskydd inom landsbygdsområden

Alternativet innebär att länsstyrelsen fattar beslut om att upphäva strandskyddet inom ett landsbygdsområde efter ansökan från kommunen, om kriterierna för landsbygdsområden är uppfyllda. För kommunerna innebär förslaget en mer flexibel hantering av lättnader för bebyggelse inom strandskyddet jämfört med dagens hantering i översiktsplaneprocessen. Förslaget kan innebära en mer träffsäker och enklare process allt eftersom behov uppstår i en kommun att utveckla enskilda områden. Vidare är det positivt att länsstyrelsens kompetens nyttjas för att bedöma om kriterierna för landsbygdsområden är uppfyllda. Länsstyrelsen noterar dock att arbetsuppgiften enligt förslaget medför en omfattande samrådsprocess som länsstyrelsen ska ansvara för. Alternativet förutsätter att länsstyrelserna tillförs resurser för denna arbetsuppgift.

Länsstyrelsen vill dock peka på att förslaget innebär en risk att översiktsplanens betydelse som vägledande dokument för en strategiskt hållbar utveckling minskar. Genom att låta översiktsplaneringen utgöra processen för att identifiera landsbygdsområden hanteras frågan inom ramen för ett heltäckande beslutsunderlag som beskriver landsbygdsområdenas roll i förhållande till annan utveckling i kommunen.

Förslaget innebär också att länsstyrelsen ska återinföra strandskyddet helt eller delvis, om förutsättningarna för att upphäva strandskyddet inte längre föreligger, det vill säga när det utrymme som kriterierna medger är uppfyllt. Länsstyrelsen konstaterar att förslaget innebär att en omfattande tillsynsuppgift tillförs länsstyrelsen. Även i denna del förutsätts att länsstyrelserna tillförs resurser för denna nya arbetsuppgift. Vidare behöver förslaget förtydligas avseende vilka beslutsunderlag länsstyrelsen ska grunda sitt återinförande av strandskydd på, till exempel i vilken omfattning området har bebyggt.

Alternativ 2 – Enklare att få dispens inom landsbygdsområden

Alternativet innebär att kommunen kan redovisa landsbygdsområden i sin översiktsplan. Inom dessa områden ska det vara enklare att upphäva eller få dispens från strandskyddet genom anpassade särskilda skäl. Förslaget innebär att det blir enklare att bebygga områdena jämfört med möjligheterna inom dagens LIS-områden. Förslaget är således i linje med utredningens syfte att förenkla för byggande i strandområden. Genom att identifiera landsbygdsområden inom kommunens översiktsplan hanteras också frågan inom ramen för ett heltäckande beslutsunderlag som beskriver landsbygdsområdenas roll i förhållande till annan utveckling i kommunen.

7.4 Kriterier för landsbygdsområden

För att ett strandskyddat område ska kunna vara ett landsbygdsområde ska enligt utredningen tre kriterier uppfyllas. Det strandskyddade området i fråga bör ha god tillgång på obebyggd mark, inte ha stor efterfrågan på mark för bebyggelse, samt inte vara av särskild betydelse för strandskyddets syften.

Länsstyrelsen instämmer att ett problem med nuvarande lagstiftning är att strandskyddet bedöms som ”starkare” vid obebyggda områden och ”svagare” vid tätbebyggda områden. Det finns en logik i att värna strandskyddet i områden där tillgången till orörda stränder är liten och göra det enklare att bygga där det finns god tillgång till obebyggd mark längs stränderna. Länsstyrelsen vill dock peka på riskerna med att göra lätnader i strandskyddet utifrån kriteriet ”god tillgång på obebyggd mark”. Länsstyrelsen bedömer att detta kriterium kan medverka till spridd bebyggelse som kan försvåra tillgång till kollektivtrafik, olika typer av samhällsservice samt utbyggnad av vindkraft.

Vidare bedömer Länsstyrelsen att kriteriet ”inte ha stor efterfrågan på mark för bebyggelse” inte bidrar till en sådan bebyggelseutveckling som avses i utredningen. Enligt utredningen kommer lätnader att kunna genomföras mer selektivt i södra Sverige utifrån de lokala förutsättningarna och påverkan på

2021-04-29

101-905-2021

strandskyddets syften och inte i lika stor utsträckning som i norra Sverige, samtidigt är byggnadsbehovet större i södra Sverige än i norra Sverige.

De föreslagna lättnaderna i strandskyddet avser områden där få vill bygga idag, därför riskerar effekterna av regellättnaderna bli marginella främst avseende bostadsbebyggelse.

Mot bakgrund av att strandskyddet fortsatt föreslås vara en förbudslagstiftning bedömer Länsstyrelsen att kriteriet att landsbygdsområden ”inte ska vara av särskild betydelse för strandskyddets syften” kan medföra att framtida byggande inom landsbygdsområden kan bli begränsat.

I utredningen redogörs att ras-, skred-, erosions- och översvämningskänsliga områden har betydelse för strandskyddets syften, eftersom det påverkar förutsättningarna för friluftslivet samt djur- och växtlivet. Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att sådana områden inte bör kunna ingå i landsbygdsområden.

7.5 Särskilda skäl för dispens i landsbygdsområden

De föreslagna särskilda skälen innebär i jämförelse med dagens särskilda skäl inom LIS-områden att enstaka en- och två bostadshus inte behöver uppföras i anslutning till befintlig bebyggelse. Detta kommer att underlätta möjligheten att ge dispens och därmed förenkla byggande inom strandskyddsområde. Förslaget innebär dock en risk för spridd bebyggelse och därmed en större inverkan på strandskyddets syften än om bebyggelsen finns samlad.

7.6 Stärkt skydd i vissa områden

Förslaget innebär att strandskyddet tillämpas särskilt restriktivt i områden där få oexploaterade strandområden finns kvar. Förslaget ligger i linje med en önskad differentiering av strandskyddet. Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

7.7 Enklare att vidta klimatanpassningsåtgärder

Länsstyrelsen delar inte utredningens bedömning att det finns behov av att tillföra ett ytterligare särskilt skäl för att meddela dispens för klimatanpassningsåtgärder. Enligt gällande lagstiftning, 7 kap. 18 c, punkten 5 i miljöbalken, kan dispens ges för en åtgärd inom ett område som behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området.

8 Effektivare tillsyn inom strandskyddade områden

8.1 Ökad och mer effektiv tillsyn

Länsstyrelsen anser att tillsyn är viktigt för att en lagstiftning ska uppfattas som legitim och rättvis. Om tillsynen eftersätts uppstår orättvisor som snabbt förstör tilltron till regelverket. I dagsläget är tillsynen otillräcklig i stora delar av landet och rättssäkerheten är härmed eftersatt. Utredningen konstaterar bland annat att de tillsynsansvariga myndigheterna bedriver för lite tillsyn samt påtalar vikten av att den tillsyn som bedrivs är planerad och genomtänkt. Om tillsyn uteblir under lång tid kan det få stora konsekvenser både för biologisk mångfald och allmänhetens

2021-04-29

101-905-2021

tillgång till strandområden. På många håll utmed kuster, större sjöar i inlandet och de större älvarna kan man redan idag se uppenbara konsekvenser av en utebliven tillsyn.

Av utredningens direktiv framgår att ”Länsstyrelserna har i dag en viktig uppgift kring tillsyn och kontroll av strandskyddsreglerna. Det finns fortsatt ett behov av en ändamålsenlig och effektiv statlig tillsyn och kontroll av tillämpningen av förändrade strandskyddsregler”. Länsstyrelserna har en viktig roll för att se till att tillämpningen av ett förändrat strandskydd blir det avsedda och att det inte medför en minskad legitimitet för skyddet. Länsstyrelserna bör därför ges de rätta lagtekniska och ekonomiska förutsättningarna för att en bra tillsynsverksamhet ska kunna bedrivas inom länen. För ett aktivt och planerat tillsynsarbete behöver riktade resurser för detta arbete ges till länsstyrelserna, som också är operativa tillsynsmyndigheter i skyddade områden.

Länsstyrelsen anser inte att det är tillräckligt att förlita sig till den skärpning som gjordes i augusti 2020 då det i 26 kapitlet 8 § miljöbalken infördes en möjlighet för länsstyrelsen att förelägga en kommun att avhjälpa en brist i kommunens tillsyn. Detta skulle kunna kompletteras med en ny paragraf i tillsynsförordningen samt att regeringen ger lämplig myndighet i uppdrag att ta fram föreskrifter för att tillsynen ska kunna bli mer effektiv och likvärdig över landet. Detta skulle även kunna ge stöd för kommuner att prioritera upp sin strandskyddstillsyn.

Samtidigt konstaterar utredningen att mer vägledning och utbildning efterfrågas av de operativa tillsynsmyndigheterna och att detta är viktigt för kvaliteten i tillsynen. Därför föreslår utredningen att resurser tillförs Naturvårdsverket. Det är emellertid länsstyrelserna som har det i sammanhanget viktiga ansvaret att ge lokalt och regionalt anpassad tillsynsvägledning till kommunerna inom sitt län.

Länsstyrelsen anser därför inte att det är rätt lösning att enbart ge ekonomisk stöttning till Naturvårdsverket för vägledning och utbildning. Resurser för denna verksamhet bör även ges till länsstyrelserna.

10 Ekonomiska och andra konsekvenser

10.7 Övriga konsekvenser

Kulturmiljö

Länsstyrelsen saknar en konsekvensanalys för kulturmiljöer motsvarande de som tas upp för djur-, växt- och friluftsliv. Även om strandskyddets syften inte är att säkerställa fornlämningar eller att riksintressanta kulturmiljöer samt andra värdefulla landskapsavsnitt bevaras, så kommer utredningens förslag påverka länsstyrelsens kulturmiljöarbete.

Flera av de områden i länet som kan bli aktuella för landsbygdsområden är endast i låg utsträckning bebyggda eller exploaterade i dagsläget, vilket innebär att den arkeologiska kunskapen är begränsad i dessa områden. Det är dock väl känt att det längs sjöar och stränder ofta finns spår av äldre mänsklig verksamhet, i form av

2021-04-29

101-905-2021

till exempel förhistoriska boplatser eller platser för äldre järnframställning. Den tidigare fornminnesinventeringen hade en låg täckningsgrad för bland annat de delar av länet som låg utanför de centrala jordbruksbygderna. Det innebär att det med stor sannolikhet finns ett stort antal okända fornlämningar inom de områden som kan komma att bli landsbygdsområden. Det innebär sannolikt att Länsstyrelsens hantering av fornlämningsärenden kommer att öka och därmed kräva mer handläggningsresurser.

Länsstyrelsen konstaterar också att utredningen inte beskriver förslagets påverkan på landskapsbilden i tidigare orörda områden. Det gäller till exempel vikten av att säkerställa att kulturhistoriska samband och utblickar tillgodoses mellan sjöar, vattendrag och bebyggelse.

Energi och klimat

Länsstyrelsen saknar en konsekvensanalys för påverkan på energi- och klimatarbetet.

Allmänna synpunkter

Utredningen föreslår benämningen "landsbygdsområden" för sådana områden där det ska vara lättare att få dispens eller där strandskyddet lättare ska kunna upphävas. Med landsbygdsområden menar utredningen dock enbart det område som omfattas av strandskydd och inte dess omland. Länsstyrelsen anser att benämningen kan leda till missförstånd eftersom ett landsbygdsområde i allmänt språkbruk inte är avgränsat till ett område som enbart berörs av strandskydd.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Maria Larsson med länsarkitekt Lena Lundkvist som föredragande. I handläggningen av ärendet har även länsrådet Anna Olofsson, bitr. enhetschef Jonas Jansson och samhällsplanerare Camilla Lund medverkat.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.